

LEKCJA 9

KOŚCIÓŁ W KONFLIKTACH I UPRZEDZENIACH

W lekcji 8. studiowaliśmy 1 i 2 List do Tymoteusza, List do Tytusa, 1 List Piotra i List do Hebrajczyków. Listy te ukazują rozwój organizacyjny Kościoła, uczą reagowania na prześladowania oraz podają jaśniejsze zrozumienie stosunku Kościoła do judaizmu. W tej lekcji przestudiujemy te listy, które zostały napisane w następnych latach, po śmierci Pawła. Pod wieloma względami był to trudny czas dla młodego Kościoła. Wylądali się fałszywi nauczyciele podważający fundamentalne prawdy chrześcijańskie. Prześladowanie nasiliło się. Niektórzy wierni ulegali wzrastającej pokusie kompromisu ze światem.

Jednak Duch Boży znów dał mądrość i wskazówki. Listy pisane przez Piotra, Judę i Jana ostrzegały wierzących przed fałszywą nauką. Księga Objawienia Jana zachęcała ich do tego, aby pozostali wierni Chrystusowi mimo okrutnych cierpień oraz dała im wspierającą wizję jego pełnego chwwały powrotu i całkowitego zwycięstwa. W miarę studiowania tej lekcji poznasz wiele faktów, które pomogą ci zrozumieć te księgi. Dowiesz się, że i dzisiaj są one dla nas przekazem pełnym mocy. Także obecnie stajemy wobec podobnych rodzajów fałszywych nauk i pokus oraz jesteśmy znacznie bliżej wypełnienia proroctw Objawienia niż ci wierzący, którzy czytali je jako pierwsi.

“A oblicze jego jaśniało jak słońce...” (Obj 1,16)

plan lekcji

Kościół przeciwstawia się błędom:

2 List Piotra; List Judy; Pierwszy, Drugi i Trzeci List Jana.

Kościół zapowiada powrót Chrystusa:

Księga Objawienia Jana.

cele lekcji

Kiedy zakończysz tę lekcję powinieneś umieć:

- Streszczyć 2 List Piotra, List Judy oraz Pierwszy, Drugi i Trzeci List Jana.
- Opisać bliższe nauki, wobec których Piotr, Juda i Jan zajęli stanowisko w swych listach.
- Podać fakty dotyczące (lub historycznego) księgi Objawienia Jana.
- Rozpoznać cztery główne możliwości interpretacji księgi Objawienia i omówić ich dzisiejsze znaczenie.

czynności lekcyjne

1. Przeszudyj wszystkie części lekcji
2. Przeczytaj 2 List Piotra, List Judy, Pierwszy, Drugi i Trzeci List Jana i księgę Objawienia Jana według wskazówek.
3. Wyszukaj na mapie siedem zborów wymienionych w rozdziałach 2 i 3 Księgi Objawienia.
4. Powtórz lekcję i wpisz odpowiedzi na pytania kontrolne. Popraw każdy punkt, na który odpowiedziałeś nieprawidłowo.

słowa kluczowe

antychrysty
apostaza
gnostycyzm
herezje

przepowiednia
tyrański

treść lekcji

Najpierw przestudiujemy te księgi, które wypowiadają się przeciwko wewnętrznemu wrogowi pierwotnego Kościoła: fałszywej nauce.

Następnie rozważymy unikalne cechy księgi Objawienia Jana i jej wspólny przekaz nadziei i triumfu.

KOŚCIÓŁ SPRZECIWIĄ SIĘ BŁĘDOM: 2 LIST PIOTRA, LIST JUDY ORAZ PIERWSZY, DRUGI I TRZECI LIST JANA

Cel 1. Poznanie stwierdzeń opisujących ilo i treść 2 Listu Piotra, Listu Judy, 1, 2, 3 Listu Jana oraz opisujących fałszywe nauki, przeciw którym listy te zostały napisane.

Już Paweł ostrzegał przelozonych zboru efeskiego, Tymoteusza i Tytusa, że powstaną źli ludzie i będą nauczali nieprawdziwych rzeczy (Dz 20,29-30; 2Tm 4,3-4; Tt 1,10-11). W Drugim Liście Piotra, Liście Judy i Pierwszym, Drugim i Trzecim Liście Jana możemy przeczytać, w jaki sposób inni przywódcy Kościoła reagowali na poszczególne rodzaje pojawiających się błędów.

Drugi List Piotra

Drugi list Piotra został napisany prawdopodobnie między rokiem 65 i 67. Jego treść wskazuje na to, że Piotr napisał go do tych samych wyznawców, do których wysłał Pierwszy List (2P 1,1, 5,1). Jednakże okazuje się, że ich sytuacja uległa zmianie. Teraz byli w jeszcze większym niebezpieczeństwie, płynącym od wewnątrz ze strony fałszywych nauczycieli, niż zewnętrznym, tj. prześladowania. W swym liście Piotr uwidocznił kontrast między prawdziwą nauką Chrystusa i herezjami fałszywych nauczycieli. Daje swym czytelnikom całościowy obraz tej sprawy oraz wskazuje na pochodzenie tej herezji (2P 1,1-21). Ostrzega przed złymi osobnikami i przed destrukcyjnymi naukami fałszywych nauczycieli (2,1-22). Przepowiedział postawę niewierności, jaką niektórzy przyjmą wobec dnia przyjścia Pana (3,1-7). W konkluzji napominał swych czytelników do przygotowania się na ten dzień poprzez pobożne życie (3,8-18). Wierzący, którzy zaakceptowali przesłanie przedłożone przez Piotra będą tak wyposażeni, że wykryją fałszywych nauczycieli we własnym gronie i unikną zwiedzenia.

Przeczytaj ten list wykorzystując niżej podane punkty jako przewodnik.

**DRUGI LIST PIOTRA:
PRAWDZIWA WIEDZA CHRZEŚCIJAŃSKA**

- I. Nauka Chrystusa i jej podstawa.** *Przeczytaj 1,1-21.*
- II. Fałszywi nauczyciele i sąd nad nimi.** *Przeczytaj 2,1-22.*
- III. Dzień Pański i chrześcijańskie zachowanie.**
Przeczytaj 3,1-18.

1 Według Drugiego listu Piotra 2,1-2 fałszywi nauczyciele:

- a) otwarcie wprowadzali swoje herezje,
- b) nie uzyskali żadnych zwolenników,
- c) zaprzeczali Pana, który ich odkupił.

2 Piotr powiedział, że fałszywi nauczyciele będą wymyślać sprostować, żeby oszukiwać wierzących (2P 2,5). Powiedział on, że nie idzie za wymyślonymi historiami, lecz że jest _____ majestatu Pana. Powiedział również, że mamy _____ proroków, którzy przychodzą przez ludzi mówiących _____ (2P 1,16-19,21)

- 3 ZP 3,1-13 podaje kilka ważnych faktów o Dniu Pańskim. Według tych wersów:
- a) Dzień Pański jeszcze nie nadszedł, ponieważ Bóg chce dać ludziom czas na upamiętanie;
 - b) ci, którzy szydzą z obietnicy Dnia Pańskiego, czynią to z niewiedzy;
 - c) każdy będzie oczekiwał na powrót Pana.

Drugi List Piotra jest poważnym ostrzeżeniem dla każdego, kto próbuje zniszczyć Kościół od wewnątrz. Oświadczą, że dzień sądu fałszywych proroków nadejdzie z pewnością (2P 3,12-13,17). Służy on również jako ważne przypomnienie do przygotowania się na przyświe Panu i abysmy „*sarali się, aby nas zastał bez plamy i skazy i w pokoju*” (3,10).

List Judy

Autor tego listu był bratem Jakuba i być może bratem Jezusa (Mk 13,55; Mk 6,3; Jd 1, lecz proszę zwrócić uwagę, że nie jest to ten sam Juda, syn Jakuba, wzmiankowany w Dz 1,13). Po znawychwstaniu uwierzył w Chrystusa i był wśród tych, którzy otrzymali Ducha Świętego w Dniu Pięćdziesiąticy (J 7,5; Dz 1,13). Później odbywał, tak jak inni bracia Pana, podróże misyjne (1 Kor 9,5).

List Judy wykazuje bardzo duże podobieństwo do części Drugiego Listu Piotra (por. 2P 3,3 z Jd 18). Być może Juda widział List Piotra i odczuwał potrzebę wysłania podobnego listu do grupy znanych mu wierzących, która stała w obliczu jego rodzaju trudności. Widocznie wykrył, że fałszywi nauczyciele przeniknęli skrycie do ich zgromadzenia. Pisał do nich w pośpiechu, aby ich ostrzec, przerywając imże zamiarzenie (Jd 3-4). W liście nie wspomniano o miejscu, gdzie mieszkali ci wierzący; bliźsi sugerowali jako możliwe Jerozolimę i Antiochię. Jest prawdopodobnie, że Juda pisał jakiś czas po puszczaniu w obieg Drugiego Listu Piotra i przed upadkiem Jerozolimy w roku 70. W swym liście opisał obecne zachowanie się fałszywych nauczycieli i przyszły sąd nad nimi (por. 1-16). Powiedział wierzącym jak powinni reagować w takiej sytuacji (por. 17-25).

Przeżył ten list wykorzystując różn podobne punkty jako przewodnik.

LIST JUDY: JAK POSTĘPOWAĆ Z ODSTĘPCAMI

I. Niebezpieczna obecność fałszywych nauczycieli.

Przeżyłaj 1-4

II. Opis fałszywych nauczycieli. *Przeżyłaj 5-16*

III. Postawa wobec fałszywej nauki. *Przeżyłaj 17-25*

4 Opisz krótko w zeszyte charakterystykę fałszywych nauczycieli. Pomocniczo podano numery wierszy.

- a (9) Jak dostali się ci ludzie do Koseinty?
- b (9) Na co zamienili oni łaskę Boga?
- c (14) Komu zaprzeczali?
- d (8) Co odrzucali?
- e (16) Czym się chwalił?
- f (19) Czego im brakowało?

5 Juda mówił wierzącym co mają robić w odpowiedzi na tę sytuację. Dokończ każdą wskazówkę przez wybranie prawidłowego zakończenia (z prawej) i napisanie jego numeru na początku fragmentu (z lewej)

... a	Wależyć o ...	1) Duch Święty
... b	Pamiętać o ...	2) ludzi, którzy wątpią
... c	Modlić się w ...	3) Wiarę daną Świętym
... d	Trzymać się w ...	4) Miłość Boga
... e	Mieć miłosierdzie dla ... i uratować ...	5) Proroctwo apostołów

Podobnie jak w Drugim Liście Piotra, List Judy jest również poważnym ostrzeżeniem dla tych, którzy wypawają ewangelie i próbują sprowadzić wierzących na manowce. Przypomina nam dzisiaj, że nie powinniśmy być zdumieni, kiedy pojawiają się tacy ludzie. Jak wskazuje Juda, powinniśmy sprostać tej sytuacji poprzez wyciągnięcie miłosiernej ręki do tych, którzy zawiedli. Bóg może nas również podtrzymać od upadku i dać nam zwycięskie wejście w jego obecność.

Pierwszy, Drugi i Trzeci List Jana

Widzieliśmy, że Listy Piotra i Judy ostrzegały czytelników przed szycercami, którzy mówili, że nie nadejdzie Dzień Pański i przed chępliwymi ludźmi żyjącymi niemoralnie. Z biegiem czasu wśród wierzących wyłaniał się inni odszczepieńcy. Mówili oni, że Chrystus w rzeczywistości nie przybył w postaci cielesnej (2J 7). Trzy listy Jana zostały napisane po to, aby poinstruować wierzących narzuconych na fałszywą naukę tych złych ludzi i aby również przekazać im prawdę o zbawieniu i życiu chrześcijańskim.

Jan jako naukowy świadek

Autorem listów Jana był Jan Apostoł, ten sam, który napisał Ewangelię Jana i księgę Objawienia. Pewne pisania historyczne wskazują, że udał się do Efezu po zburzeniu Jerozolimy w roku 70. Działał tam i na terenach oddalonych do czasu zesłania na wyspę Patmos w późnym okresie panowania cesarza rzymskiego Domicjana (lata 81-96). Widocznie został uwolniony po śmierci Domicjana i powrócił na teren Efezu, aby tam kontynuować działalność. Te trzy pisma zostały prawdopodobnie napisane w latach 85-90 i wysłane do Żydów i wierzących w Azji, wśród których Jan pracował. Jako naukowy świadek życia Chrystusa i jego bliski przyjaciel cieszył się wielką autorytetem i mógł śmiało wystąpić przeciwko tym, którzy zaprzeczali Chrystusowi i jego przyjsciu na świat w postaci cielesnej.

Falszywi nauczyciele

Falszywi nauczyciele, przed którymi Jan ostrzegł ludzi wierzących, nie potwierdzali prawdy, że Chrystus rzeczywiście stał się człowiekiem. Według tej nauki materia jest zła, a duch dobry. Uważali, że jest nie do pomyślenia, aby Bóg, który jest źródłem dobra, stał się prawdziwą istotą ludzką, przez co zjednoczył się ze złą materią. Niektórzy z nich mówili, że Chrystus tylko wydawał się być rzeczywistością, że uczniowie widzieli ducha lub zjawę. Inni mówili, że „duch Chrystusa” wstąpił w człowieka i umieniu Jezus przy jego chrzcie i opuścił go przed ukrzyżowaniem. Obie te idee zaprzeczały prawdzie, że Jezus Chrystus był Bogiem przyobleczo-
nym w ludzkie ciało.

Niektórzy z falszywych nauczycieli wierzyli również, że człowiek musi starać się uciec ze sfery materialnej do duchowej poprzez otrzymanie szczególnego rodzaju wiedzy. Ta fałszywa nauka została potem nazwana gnostycyzmem. W przeciwieństwie do tych fałszywych idei Jan opisał prawdziwą naukę, która daje gwarancję życia wiecznego (1J 2,3; 3,10-14; 5,20). Zapewnia o pełnej boskości i człowieczeństwie Chrystusa (1J 1,1-2; 2,22-23).

Pierwszy List Jana

Jan był doniosłym pisarzem. W swej Ewangeli stwierdza, że napisał tę księgę, aby ludzie mogli uwierzyć w Chrystusa i otrzymać życie (1J 20,31). Natomiast w swym Pierwszym Liście Jan powiedział, że napisał go po to, aby ludzie wiedzieli, że mają życie wieczne (1J 5,13). Te dwa cele są ściśle związane ze sobą. Jan chciał pomóc wierzącym w zrozumieniu ich nowego

stosunku do Boga i w uzyskaniu pewności zbawienia. Prawdy o Chrystusie, które prezentuje, dały odpowiedzi na wątpliwości podnoszone przez fałszywych nauczycieli.

6 W zeszycie sporządź tabelkę, taką jak pokazano poniżej. Przeczytaj wyszczególnione w niej fragmenty Pisma Świętego. Naprzeciwko każdego odniesienia do Pisma krótko podaj prawdę, którą ten fragment przedstawia. W ostatniej kolumnie napisz **1**, jeżeli przedstawiona prawda zaprzecza fałszywej idei, że Chrystus nie przyszedł w postaci cielesnej. Napisz **2**, jeżeli przedstawiona prawda zaprzecza fałszywej idei, że Jezus nie był Synem Boga (Mesjaszem). Pierwszy wiersz wypełniono dla przykładu.

Odniesienie do listu	Przedstawiona prawda	Zaprzeczenie fałszywemu wierzeniu
1,1-3	<i>Jan słyszał, dotykał i widział Chrystusa</i>	<i>1</i>
2,22		
3,23		
4,1-3		
4,15		

Wraz z nauką prawdy o Chrystusie, Jan podkreślał pewność i bezpieczeństwo, które mogą być udziałem wierzącego. Określił podstawy swej wiedzy (1) (1,1-3). Objawił wagę chodzenia w światłości (1,5 - 2,10) i przestrzegł wierzących przed umiłowaniem swiata i przed zwodzeniem przez Antychrysta (2,15-27). Powiedział im również, w jaki sposób mogą dowiedzieć się, że są dziećmi Boga (2,28 - 3,10) i opisał, w jaki sposób mogą dowiedzieć się, że są w prawdzie oraz rozpoznać tych, którzy w niej nie są (3,11 - 4,6). Jan nakazał im kochać się wzajemnie (4,7-21) i zapewnił ich o związku z Bogiem (5,1-21). Przeczytaj list posługując się następującym planem jako ogólnym przewodnikiem po treści listu.

PIERWSZY LIST JANA: PEWNOŚĆ DLA WIERZĄCEGO

- I. Zapewnienie przez poznanie prawdy. *Przeczytaj 1,1-4.*
- II. Zapewnienie przez chodzenie w światłości. *Przeczytaj 1,5-2,11.*

- III. Zapewnienie przez posiadanie namaszczenia Bożego.**
Przeczytaj 2, 15-29.
- IV. Zapewnienie przez prawidłowe postępowanie.**
Przeczytaj 3, 1-10.
- V. Zapewnienie przez pokazanie prawdziwej miłości.**
Przeczytaj 3, 11-20.
- VI. Zapewnienie przez posiadanie Ducha.** *Przeczytaj 3, 21 - 4, 6.*
- VII. Zapewnienie przez poznanie Chrystusa.** *Przeczytaj 4, 7-21.*
- VIII. Zapewnienie przez spełnienie przykazań Bożych.**
Przeczytaj 5, 1-12.
- IX. Zapewnienie przez trwanie w Chrystusie.**
Przeczytaj 5, 13-21.

7 Zakreśl literę na początku każdego PRAWDZIWIWEGO stwierdzenia

- a** Jan napisał swą Ewangelię i Listy z punktu widzenia osoby, która znała Jezusa z przekazu innych.
- b** Falszywi nauczyciele, przed którymi ostrzegał Jan, nie wierzyli, że Chrystus przyszedł w postaci cielesnej.
- c** Listy Jana ukazują, że głównym problemem wierzących, do których pisał, była kwestia, czy pogaanie powinni być obrzezani, czy też nie.

Drugi i Trzeci List Jana

Drugi i Trzeci List Jana to krótkie osobiste notatki, które Jan zamierzał wykorzystać w trakcie bezpośrednich spotkań (2J 12; 3J 13-14). Drugi List Jana był skierowany do „wybranej Pani i do jej dzieci” (2J 13). Fragment ten może odnosić się do pewnej kobiety i jej dzieci. Może to również znaczyć zbór i jego członków (patrz dla przykładu użycie terminu „matka” u Pawła w Liście do Galatów 4,26). Z uwagi na to, że list kończy się wzmianką „wybrana sestro” ta druga możliwość może być bardziej prawdopodobna. W każdym razie myśl Jana jest oczywista: chce on, aby wierzący chodzili w prawdzie i miłości (por. 1-6) całkowicie odrzucając antychrystów, którzy zaprzeczali, że Jezus Chrystus przyszedł w postaci cielesnej (por. 7-13). Przeczytaj ten list wykorzystując niżej podane punkty jako przewodnik:

DRUGI LIST JANA: POSTĘPOWANIE W PRAWDZIE I MIŁOŚCI

- I. **Posłuszeństwo Bożemu przykazaniu miłości.** *Przeczytaj 1-6.*
- II. **Odrzucenie fałszywych nauczycieli, którzy zaprzeczają Chrystusowi.** *Przeczytaj 7-13.*

8 Czy wg 2J 9-10, od wierzących wymaga się, aby udzielali gościnności każdemu? Proszę uzasadnić swą odpowiedź.

Przeci List Jana był skierowany do przyjaciela autora, Gajusa. List ten zajmuje się również gościnnością, w tym jednak przypadku gościnność jaką ma na myśli Jan była ta, która powinna być okazana braciom-chrześcijaanom. Widocznie byli pewni ludzie, którzy podróżowali dla sprawy Chrystusa (3J 7). Diotrefes, przełożony zboru, którego członkiem był Gajus, odmawiał pomocy tym ludziom (por. 9-10). Demetriusz mógł być jednym z podróżujących braci, który zabrał list Jana do Gajusa.

W swym liście Jan poleca Gajusowi gościnność dla podróżujących braci (3J 1-8). Powiedział, że ukarze utrudniającą działalność Diotrefesa (por. 9-10). Jan zachęcił Gajusa do trwania w chrześcijańskim życiu i polecił mu Demetriusza (por. 11-14). Przeczytaj ten list wykorzystując niżej podane punkty jako przewodnik.

TRZECI LIST JANA: PRAKTYKA GOŚCINNOŚCI CHRZEŚCJAŃSKIEJ

- I. **Pochwała oddanego gospodarza.** *Przeczytaj 1-8.*
- II. **Przeostroga dumnego wroga.** *Przeczytaj 9-10.*
- III. **Pochwała dobrego pracownika.** *Przeczytaj 11-14.*

9 Według 3J 8 ci, którzy wykazują gościnność podróżującym dla sprawy Chrystusa

Trzy listy Jana dają nam wgląd w serce ucznia, *którego Jezus kochał*⁹ (J 21,20). Dla niego prawda i miłość były nierozdzielne. Znający prawdę byli tymi, którzy kochali, a kochający byli tymi, którzy znali prawdę. Obie w

postawy stanowiły najwyższy wzorzec. Każda z nich znajdowała swój całkowity wyraz w osobie samego Chrystusa (1 J 4, 16; 5, 20).

Drugi List Piotra, List Judy i trzy listy Jana stanowią łącznie mocną obronę przed fałszywymi naukami i złymi praktykami. Pomagają one w zrozumieniu niektórych problemów, jakie wyłoniły się w Kościele pierwszego wieku oraz w poznaniu sposobu, w jaki przywódcy zareagowali na nie. W dodatku pokazują one nam, że dla wierzących ważna jest nie tylko wiedza o prawdzie, lecz również sprawdzenie podających się za nauczycieli, aby wiedzieć, czy są oni prawdziwymi nastawcami Chrystusa.

KOŚCIÓŁ ZAPOWIADA POWRÓT CHRYSZTUSA: KSIĘGA OBJAWIENIA JANA

Cel 1. Określenie aspektów osadzenia historycznego, cech literackich i ogólnego przesłania Księgi Objawienia

Księga Objawienia stanowi punkt kulminacyjny Nowego Testamentu (i całej Biblii). Stwierdza ona, że Jezus Chrystus, Zbawiciel urodzony w ubóstwie i odrzucony przez ludzi, pewnego dnia powróci na ziemię z wielką mocą i chwałą jako prawowity Król. Ta księga nie pozostawia żadnych wątpliwości, że wszystkie cele Boga będą spełnione. Przystudiujemy jej tło, szczególne cechy, treść i interpretację.

Tło

Zydzi z Palestyny byli w ciągłej opozycji wobec rzymskich władców. Kiedy ten opór wzrósł i rozprzestrzenił się w późnych latach 60., władcy rzymskie ruszyli, aby go skusić. Galilea została ujarzmiona. Następnie oblężono Jerozolimę i oblegano ją. W obrębie murów wielu Żydów umierało wskutek głodu i choroby. Rzymianie zabili tysiące ludzi. Wreszcie, po kilkuletnim oporze, Jerozolima padła w roku 70. Wspaniała świątynia została zburzona tak, że nie pozostał kamień na kamieniu, jak to powiedział Jezus (Mt 24, 2). Przed Janem ostrzegał on swych nastawców i zalecał ucieczkę z miasta wówczas, kiedy będą miały miejsce pewne wydarzenia (Mt 24, 15-25). Jan Apostoł mógł być wśród tych, którzy opuścili miasto, zanim było za późno. Jak już nadmieniliśmy, okazało się, że udał się do Efezu w roku 69 lub 70 i pracował tam i na okolicznych terenach.

Po upadku Jerozolimy stosunek Rzymian do chrześcijan zmienił się z podejrzliwego w nienawistny. Ten podejrzliwy stosunek uwidocznił się najpierw u Nerona, który oskarżył chrześcijan o podpalenie Rzymu w roku 66 i spowodował śmierć wielu z nich. Później to nastawienie przybrało inną formę. Chrześcijanie, którzy przedtem byli postrzegani jako podlegli podległości władzom (Rz 13,1), obecnie dowiedzieli się, że posłuszeństwo wobec władzy stało się niemożliwe.

Na przykład, cesarz Domitian (81-96), nakazał oddawanie sobie boskiej czci, a ci, którzy tego nie czynili, byli prześladowani. Zupełnie możliwe, że Jan był jednym z prześladowanych. To mogło być przyczyną zesłania go na wyspę Patmos w późniejszym okresie panowania Domitjana (Obj 1,9). Podczas pobytu Jana na wyspie, Bóg przekazał mu przesłanie do wierzących w Azji, uciskanych przez rzymski państwo rzymskiego. Przesłanie Boga nie było jednak dla nich, ponieważ zwyciężył on już Chrystusa i jego ostatecznego zwycięstwa, która powinien posiadać każdy chrześcijanin.

10 Uzupełnij następujący tekst, wpisując przydatne słowa lub fragmenty.

Okazuje się, że po zburzeniu Jan działał na terytorium aż do jego na wyspie za czasów panowania Domitjana. W czasie kiedy Jan napisał Objawienie, postawa Rzymian wobec chrześcijan była Chrześcijanie nie mogli być posłusznymi cesarzowi Domitianowi, ponieważ nakazywał im

Cechy szczególne

Jan wyraził otrzymane przesłanie w formie literackiej, zwanej apokaliptyczną (Księga Daniela w Starym Testamencie używa w niektórych częściach tej samej formy). W tym typie pisania używa się często przedmiotów dla przedstawienia innych rzeczy. Dla przykładu, Jan widział Chrystusa wśród siedmiu złotych świeczników (Obj 1,12-13). Parę wierszy dalej czytamy, że te złote świeczniki przedstawiają siedem zborów, do których, jak powiedziano Janowi, miał napisać (1,10-11,20). W apokaliptycznej formie pisarskiej pewne liczby także mogą mieć inne znaczenie. Dla przykładu, liczba siedem często wyraża kompletność. Fakt, że zsyniczona się do siedmiu zburzeń (1,11) oznacza, że przesłanie odnosi się nie tylko do nich, lecz również

do całego Kościoła. Fakt, że jest siedem pieczęci, 144 000 i pląg (czyszczeni) oznacza, że sądy i cele Boga na ziemi będą ostateczne (patrz 6, 1; 8, 2; 15, 1; 16, 1).

Oprócz posiadania pewnych cech apokaliptycznych, Objawienie jest również ściśle związane z pismami Starego Testamentu. Nie ma żadnej wątpliwości, że Jan był z nimi całkowicie zaznajomiony. W tej księdze jest więcej niż 275 odniesień do różnych fragmentów Starego Testamentu. Jednakże Jan nie tylko cytuje Stary Testament. Użyte tam obrazy i wyobrażenia zestawia na nowo w taki sposób, że z pełną mocą przenosi prorocze prawdy, które Duch Święty mu ujawnia.

11 Porównaj opis drzewa życia w 1Moj 2,9; 3,22-24 i w Obj 22,1-2 i odpowiedz w zeszycie na następujące pytania

- a) 1Moj 3,22-24 mówi, że Adamowi i Ewie nie pozwolono jeść z drzewa życia po upadku w grzech. Co powiedział Jan o drzewie życia w Obj 22,2?
- b) Jaka jest według ciebie przyczyna tej różnicy?

12 Poniżej podano cztery wiersze z księgi Objawienia. Zakreśl literę na początku każdego wiersza, który jest przykładem szczególnej apokaliptycznej formy pisania.

- a) Błogosławiony, który odczytuje słowa tego proroctwa (1,3)
- b) I płonie przed tronem siedem lamp ognistych: jest to siedem Duchów Boga (4,5)
- c) I ujrzałem Bestię wychodzącą z morza: miała dziesięć rogów i siedem głów (13,1)
- d) Oto przyjdę niebawem! Moja zapłata jest ze mną (22,12)

Treść i plan

Treść księgi Objawienia można podzielić na cztery części, które zawierają cztery główne wizje, jakie miał Jan. Każda z tych wizji rozpoczyna się słowami „*w Duchu*” (lub „*padłem u zachwyceniu*” – według niektórych tłumaczeń) (Obj 1,10; 4,2; 17,1-3; 21,9-10).

W pierwszej wizji (Obj 1,10 – 3,22) Jan widział Chrystusa wśród zborów. Znał on te zbory, ponieważ były na terenie Efezu w Azji Mniejszej, gdzie działał po opuszczeniu Jerozolimy. Chrystus dał Janowi przesłanie, które było szczególnie odpowiednie dla tych zborów, ujawniając każdemu z nich pewien aspekt swej natury. Dla przykładu, do zboru w Smyrnie

mówił jako „Pierwszy i Ostatni” (2,8). Do zboru w Laodycei mówił jako „słodki i ciepły i prawdziwy” (3,11).

W drugim widzeniu (Obj 4,1 – 16,21) Jan widział tron Boga w niebie i Chrystusa jako Baranka, który był godny otworzyć księgę, którą Bóg trzymał w swych rękach. Jan opisał treść pod każdą pieczęcią księgi. W części zamkniętej siódmą pieczęcią było siedem trąb. Trąby te poprzedzały siedem plag lub czas z gniewem. Wydarzenia związane z pieczęciami, trąbami i plagami odzwierciedlają aspekty Sądu Bożego nad ziemią i jego wolę wobec odkupionych. Chrystus jest w tej wizji ukazany jako ten, który ma władzę urzeczywistnienia planów Boga.

W wizji trzeciej (Obj 17,1 – 21,8) Jan widział Chrystusa jako zwycięzcę nad królami ziemi i ich armiami. Słyszał lament nad Babilonem i widział jego zniszczenie. Widział także osadniczą zgubę Szatana, osądzenie zmarłych oraz nowe niebiosa i nową ziemię. Ta trzecia wersja pokazuje triumfującego Chrystusa, który kieruje historią świata do jej końca.

W czwartej wizji Jan widział obietnicę Chrystusa i nowe Jeruzalem (Obj 21,9 – 22,5). W tej wizji Chrystus jest pokazany jako świątynia i świętość miasta, dom wszystkich tych, których imiona są zapisane w księdze życia.

Przeczytaj księgę Objawienia wykorzystując jako przewodnik poniższy plan:

APOKALIPSA: ZWYCIĘSKI CHRYSZTUS

- I. **Wstęp: Pozdrowienia i pochwała.** *Przeczytaj 1,1-8*
- II. **Pierwsza wizja: Chrystus mówi do zborów.**
Przeczytaj 1,9 - 3,22
- III. **Druga wizja: Chrystus kieruje wydarzeniami świata.**
Przeczytaj 4,1 - 16,21
- IV. **Trzecia wizja: Chrystus zwycięża złe moce.**
Przeczytaj 17,1 - 21,8
- V. **Czwarta wizja: Chrystus panuje na swym tronie.**
Przeczytaj 21,9 - 22,5
- VI. **Wniosek: Wyzwanie i zaproszenie.** *Przeczytaj 22,6-21*

13 Napisz w zeszycie krótką odpowiedź na każde z następujących pytań dotyczących czterech wizji w księdze Objawienia. Rozdziały podano dla ułatwienia.

- a. Wizja pierwsza: Komu udzielał Chrystus swych objawień za każdym razem w Swym posłaniu do siedmiu zborów (r. 2-3)?
- b. Wizja druga: Dlaczego Chrystus był godzien otworzenia księgi (r. 5)?
- c. Wizja trzecia: Jak wielu aniołów było potrzebnych, aby związać Szatana i rzucić go w Otchłan (r. 20)?
- d. Wizja czwarta: Kto mógł wejść do Świętego Miasta (r. 21)?

Znaczenie

Ze względu na swą formę i materiał przedmiotowy księga Objawienia jest trudna do zrozumienia. Przez całą historię chrześcijaństwo miało różniące się, a czasami przeciwstawne, opinie co do jej znaczenia. Prześledzimy cztery najważniejsze interpretacje jej treści. Następnie rozważymy przesłanie, jakie księga niesła dla jej pierwotnych czytelników oraz przesłanie, jakie przekazuje nam ona dzisiaj.

Cztery interpretacje

Szkola *preterystyczna* utrzymuje, że księga Objawienia Janna odnosi się tylko do tego czasu, w którym była ona napisana. Zgodnie z tym poglądem, księga ta nie ma próczowego znaczenia dla przyszłości. Jest to po prostu żywy obraz walki Kościoła z bezbożnymi siłami Rzymu. Pogład ten jest dobry w tym, że przedstawia znaczenie, jakie księga miała dla jej pierwotnych czytelników. Jest on jednak słaby, ponieważ nie wyjaśnia wielu wydarzeń widzianych przez Janna, które jeszcze nie miały miejsca, np. panowanie Chrystusa wraz z męczennikami (Obj. 20, 4-6).

Szkola *idealistyczna* utrzymuje, że Objawienie jest symbolicznym obrazem trwającego konfliktu między dobrem i złem. Ci, którzy reprezentują ten pogład, twierdzą, że rzeczywistym celem księgi jest ujawnienie natury Boga i mocy Chrystusa jako Zbawiciela. To jest ważny cel. Jednakże szkoła idealistyczna jest w błędzie, ponieważ nie wierzy, że symbole księgi mogą również wskazywać na szczególne wydarzenia w przyszłości. Ignoruje też fakt, że wiele proroctw biblijnych przekazanych w formie symbolicznej już się wypełniło; np. niektóre z księgi Ezechiela i Daniela.

Szkola *historyczna* widzi symbole księgi Objawienia jako przepowiednie historii Kościoła od zesłania Ducha Świętego do powrotu Chrystusa. Według tego poglądu, symbole księgi są powiązane z wydarzeniami historycznymi, które dotyczyły Kościoła, a niektóre z nich już nastąpiły. Dla przykładu, przeczące opisane w r. 6 są interpretowane jako oznaczające

upadek cesarstwa rzymskiego i prześladowania chrześcijan w pierwszym wieku. Ci, którzy utrzymywali ten pogląd, nie zgadzali się ze sobą w wielu punktach, ponieważ ich metoda pozwalała na to, aby symbol przedstawiał kilka wydarzeń lub osób. A zatem niemożliwe jest uzyskanie przez nich jakiegos określonego zrozumienia posłania księgi.

Szkół *futurystyczna* utrzymuje, że większość wróżb Jana dotyczyła przyszłych wydarzeń. Wydarzenia opisane w rozdziałach 9-19 będą miały miejsce w okresie na kilka lat przed powrotem Chrystusa. Okres ten jest zwany "Wielkim Uciskiem". Według tego poglądu, na przykład, Babilon z r. 13 oznacza rząd światowy, a nierządnicą (Babilon) z r. 17 przedstawia fałszywą religię istniejącą w czasie powrotu Chrystusa. Niektórzy futurysty mówią, że siedem zborów w r. 2 i 3 przedstawia siedem okresów historii Kościoła, jak również siedem istniejących woteczys zborów, do których pisał Jan.

14. Połącz interpretację (z prawej) z każdym opisem lub przykładem (z lewej).

a Wydarzenia w Objawieniu są jak kolorytary historii Kościoła (x) Kształta Ducha Świętego do powrotu Chrystusa.	1) Futurystyczna
b Wszystkie wydarzenia opisane w Objawieniu zdarzały się krótko po ich opisanu.	2) Idealistyczna
c Upadek Babilonu w r. 18, zdąży się krótko przed powrotem Chrystusa.	3) Historyczna
d Szarańcza w r. 9 symbolizuje zło w światowej wojnie dobra i zła.	4) Futurystyczna
e Dwaj świadkowie w r. 11 będą prorokiem w okresie Wielkiego Ucisku.	

Wielu chrześcijan jest przekonanych, że większość księgi Objawienia należy interpretować zgodnie z poglądem futurystycznym, szczególnie rozdziały 9-22. Interpretacja futurystyczna jest prawdopodobnie najlepszym podejściem, ponieważ pozwala na zharmonizowanie proroctw Objawienia z innymi proroctwami biblijnymi. Stoje na tym stanowisku można wykazać, w jaki sposób proroctwa Objawienia poszerzają znaczenie wcześniejszych proroctw.

Na przykład, w księdze Daniela 7, 13 i Dziejach Apostolskich 1, 11 czytamy, że Jezus powróci na ziemię. Interpretacja futurystyczna mówi, że wiele fragmentów Objawienia, takich jak Obj. 10, 11-21, podaje nam więcej

szczegółów na temat jego powrotu i zdarzeń, które wtedy wydarzą. W dodatku interpretacja futurystyczna pokazuje, że Janowa wizja powrotnego przyścia Chrystusa, znawców prawa i ostatecznego oddzielenia wybrawionych i potępionych, nie przedstawia po prostu idei, lecz zdziwierałoby rzeczywiste wydarzenia, jakie będą miały wówczas miejsce.

Przesłanie młodzieży i letter

Dla zborów w Azji Mniejszej księga Objawienia zawierała przesłanie zachęty i przypomnienia. Siedem listów ujawnia, że niektórzy wierzący tolerowali fałszywe nauki i stali się bez troskę i obawę wólcę spraw duchowych (Obj 2,4-14-16,20; 3,1-3,15-18). Chrystus napomina tych wierzących, aby podporządkowali się jego dyscyplinie i aby odnowili swe poświęcenie dla niego. Listy te wskazują również, że niektórzy wierzący doświadczali okrutnych prześladowań (2,9-13). Proroctwa księgi podtrzymują ich na duchu pokazując im, że pewnego dnia Bóg ukarze grzeszników i nagrodzi wiernych. Wskazanie znanych wydarzeń i osób poprzez pewne symbole w Objawieniu były przypuszczalnie rozpoznane przez tych wierzących. Na przykład, jest prawdopodobne, że widzieli oni w bestii z r. 13 obraz państwa rzymskiego, które ich prześladowało. Dowiedzieli się, że ich modlitwy i cierpienia były znane Bogu (6,9-11; 8,3; 14,13), że zwycięzcy będą królować z Chrystusem (20,4) i że sam Bóg zetrze wszystkie lzy (21,3-4). W proroctwie powiedziano im, że muszą być cierpliwi i wierni, ponieważ Bóg ukarze bezlę (Obj 13,10; 20,10).

Księga Objawienia niesie również przekaz dla nas, ponieważ była przeznaczona dla całego Kościoła. Powinniśmy przyjąć i całym sercem odpowiedzieć na jej słowa przestrogi, przypomnienia i zachęty. Mogą nadejść czasy, tak jak dla Efezjan, kiedy będziemy musieli pokutować i odnowić nasze poświęcenie dla Chrystusa (Obj 2,1-6). Mogą być także takie czasy, kiedy będziemy cierpieć nieszczęścia i ubóstwo, tak jak wierzący w Smyrnie (2,8-11). W takich czasach objawienie Objawienia mogą zapewnić nam wielkie ukojenie, ponieważ przedstawiają wizję naszego wiecznego domu i zapewniają nas, że pewnego dnia Bóg usunie wszystkie lzy (21,3-4; 22,3-5).

Proroctwa Objawienia mają znaczenie także dla nas. To prawda, że część z nich przepowiadała sytuację, jaka zaszła wkrótce po ich napisaniu. Lecz okazuje się, że te same proroctwa odnoszą się do wydarzeń, jakie będą miały miejsce przy końcu świata.

Są one podobne do innych proroctw biblijnych, które miały dwójakie spełnienie. Dla przykładu, w Pierwszej Księdze Mojżeszowej 46,4 i 50,24

czytamy, że potomekowie Jakuba pewnego dnia wyjdą z Egiptu. Zdarzyło się to później, kiedy wyprowadził ich Mojżesz (2Moj 12,31-42). Dużo później proroctwo spełniło się również, kiedy inny potomek Jakuba, Jezus Chrystus, również wyszedł z Egiptu (Łz 11; Mt 2,15).

W podobny sposób niektóre proroctwa Objawienia mają podwójne spełnienie. Na przykład, wielu studiujących Biblię wierzy, że proroctwo o bestii w r. 13, wskazuje na dwie sprawy: (1) rządy Rzymu z czasów współczesnych Janowi, (2) moc swiata, która będzie u władzy w czasach bezpośrednio poprzedzających powrót Chrystusa. Proroctwo to ostrzega nas. Podobnie jak ci pierwsi chrześcijanie musimy być ostrożni w okazywaniu posłuszeństwa jakiegokolwiek władzy, która wymaga od nas czeł należnej przecież tylko Bogu (Obj. 13,5-8; 15,2). Inne proroctwa w Objawieniu, takie jak w rozdziale 20-22, będą miały tylko jedno spełnienie, ponieważ dotyczą one wieczności i końca świata.

15 Proroctwo, które ma (lub może mieć) podwójne spełnienie, jest to także proroctwo, które:

- a) obecnie ma tylko jedno pierwotne znaczenie, bez względu na jego formę,
- b) istnieje przynajmniej dwa razy w Starym Testamencie,
- c) wskazuje na dwa podobne wydarzenia oddzielone czasowo,
- d) ma jedno znaczenie dla chrześcijan, a inne dla niewierzących.

Nie powinno nas zaskakiwać, że proroctwa Objawienia często wydają się trudne do zrozumienia. Jednakże możemy oczekiwać, że ich znaczenie stanie się jaśniejsze, kiedy nadejdzie czas ich spełnienia, tak jak to było w przypadku innych proroctw biblijnych. Ostrzeżenia przed odszczepienstwem, zachęta do poświęcenia i apel o jedność, ukazanie w tej księdze zwycięskiego Chrystusa, mogą zrozumieć wszyscy chrześcijanie, niezależnie od czasu i miejsca.

16 Futurystyczne podejście do księgi Objawienia jest dobre, ponieważ:

- a) wyjaśnia jak wszystkie opisane wydarzenia miały się do siedmiu historycznych zborów w Azji Mniejszej,
- b) podaje szczegółowy opis historii Kościoła od Zesłania Ducha Świętego do chwili obecnej,
- c) dowodzi, że większość jego proroctw to symboliczne obrazy wojny dobra ze złem,

d) pozwala połączyć jej proroctwa i poszerzyć pierwotne proroctwa biblijne.

17 Osoba, która dobrze rozumiała księgę Objawienia, tak jak to wyjaśniono w tej lekcji, powie:

- a) „Wiele ostrzeżeń i nakazów podanych w listach do siedmiu zborów może znaleźć zastosowanie w dzisiejszym życiu ludzi wierzących.”
- b) „Proroctwa Objawienia są podane w języku symbolicznym, a więc nie odnoszą się do rzeczywistych ludzi czy wydarzeń.”
- c) „Większość treści księgi Objawienia ma małe znaczenie dla chrześcijan, którzy nie cierpią z powodu prześladowań czy nieszczęść.”
- d) „Księga Objawienia zawiera prawdy o Chrystusie i o jego całkowitym zwycięstwie, które powinni znać wszyscy chrześcijanie.”

Księga Objawienia zamyka Nowy Testament i całą Biblię opisem zwycięstwa i ostrzeżenia. Daje nam żywy obraz triumfu Zbawiciela i zapis Jana słyszącego jak Zbawiciel mówił nam takie ostatnie słowa: „*Zaiste, przyjdę niebawem*” (Obj 22,20). Zwróćmy uwagę na jej przekaz i przygotujmy się do przepowiadanych wydarzeń, służąc Chrystusowi z całą siłą i niosąc jego ewangelię do każdego zakątka świata.

pytania kontrolne

1 KOJARZENIE. Połącz list lub księgę (po prawej) z tytułem planu i z każdym faktem historycznym lub wynikającym z treści (po lewej).

a	Nakazuje Gajusowi pomoc podróżującym braciom chrześcijanom.	1) Drugi List Piotra
b	Tytuł: <i>Zapewnienie dla wierzącego.</i>	2) List Judy
c	Jest napisany(a) w stylu zwanym apokaliptycznym.	3) Pierwszy List Jana
d	Tytuł: <i>Stosunek wobec odstępstw od wiary.</i>	4) Drugi List Jana
e	Tytuł: <i>Praktykowanie gościnności chrześcijańskiej.</i>	5) Trzeci List Jana
f	Ma niektóre treści podobne do treści Listu do Rzymian.	6) Objawienie św. Jana
g	Tytuł: <i>Zwycięski Chrystus.</i>	
h	Był napisany, aby zapewnić wierzących o życiu wiecznym i przeciwstawić się nauczycielom mówiącym, że Chrystus nie był rzeczywistą osobą.	
i	Tytuł: <i>Prawdziwa nauka chrześcijańska.</i>	
j	Tytuł: <i>Druga w prawdziwie i miłości.</i>	
k	Ostrzega wybraną panią, aby nie dawała posłuchu fałszywym nauczycielom.	

2 Połącz list lub księgę (z prawej) z każdym zdaniem opisującym sytuację wierzących, którymi zajmuje się ten tekst (z lewej).

a	Oni wierzący należeli do siedmiu zborów w Azji. Niektórzy stawiali się duchowo bez troski i obojętni, a inni cierpieli ze względu na prześladowanie i męczeństwo.	1) List Judy
b	Wierzący byli narażeni na działalność fałszywych nauczycieli, którzy zaprzeczali prawdziwemu człowieczeństwu i całkowitej boskości Chrystusa.	2) Trzeci List Jana
c	Wierzący ci musieli być ostrzeżeni przed niemoralnymi nauczycielami, którzy potajemnie dostali się między nich i zaprzeczali Chrystusowi.	3) Objawienie Jana

... d Wyznawcy ci żyli w czasach rzymskiego cesarza Domitjana, który zjadł od nich część

WIELORAKI WYBÓR. Wybierz jeden fragment, który najlepiej kończy każdy z następujących tekstów

3 Przypuśćmy, że należy nauczyć podstawowych prawd o zbawieniu grupy nowych wierzących. Najbardziej odpowiednią księgą do zastosowania w takiej nauce byłby:

a) Drugi List Piotra,	e) Trzeci List Jana,
b) Pierwszy List Piotra,	d) Objawienie Jana.

4 Poglądem na Objawienie, który pozwala na najłatwiejsze zharmonizowanie jej proroctw z innymi proroctwami biblijnymi jest:

a) pogląd preterystyczny,	e) pogląd idealistyczny,
b) pogląd historyczny,	d) pogląd futurystyczny.

5 Żywy opis fałszywych nauczycieli i kary jaka ich oczekuje, jest zawarty w:

- a) Drugim Liście Jana,
b) Trzecim Liście Jana,
c) Liście Judy.

6 W Objawieniu 1,12-13 Jan powiedział, że widział Chrystusa wśród siedmiu złotych świeczników. Fragment ten jest przykładem:

- a) symbolizmu apokaliptycznego,
b) podwójnego spełnienia proroctwa,
c) pisania historycznego.

7 Przyczyną niejasności wielu proroctw Objawienia jest to, że:

- a) Bóg nie zamierzał, abyśmy je zrozumieli,
b) nie nadszedł jeszcze czas ich spełnienia,
c) były pisane wiele setek lat temu,
d) były kierowane do wyznawców w Azji Mniejszej.

8 CHRONOLOGIA. Ułóż poniższe wydarzenia w kolejności historycznej pisząc **1** na początku wydarzenia, które zdarzyło się najpierw, **2** na początku wydarzenia, które wydarzyło się następnie, itd.

- ... a Jan Apostoł napisał księgę Objawienia
... b Upadek Jerozoliminy i zburzenie świątyni
... c Jan Apostoł został zesłany na Pafos
... d Nerón podpalił Rzym i oskarżył chrześcijan

odpowiedzi na pytania nauczające

- 9 pracują razem z nimi dla prawdy (Twoja odpowiedź powinna być podobna.)
- 1 c) zaprzeczali Panu, który ich odkupił.
- 10 Jerozolimy, Efezu, wygnania, Patmos, nienawistna, cześć go jako boga.
- 2 świadkiem, słowo, od Boga (Twoje odpowiedzi powinny być podobne.)
- 11 a) Powiedział on, że jego liście służą do leczenia narodów.
b) Twoja odpowiedź: Ja powiedziałbym, że przyczyna tej różnicy jest taka, że Chrystus wyniósł grzech narodów i uczynił drzewo życia dostępne dla nich.
- 3 a) Dzień Pański jeszcze nie nadszedł – upamiętanie.
- 12 b) I plonie przed tronem ... Duchów Boga (4,5).
c) I ujrzałem Bestię ... siedem głów (13,1).
- 4 a) Przyszli potajemnie.
b) Zamienili ją na niemoralność.
c) Zaprzeczali Jezusowi Chrystusowi.
d) Odrzucali władzę.
e) Chwalili się sami sobą.
f) Nie mieli Ducha.
- 13 a) Udzielał ich temu, który zwycięża (2,7-11; 17-20; 3,5-12-21).
b) Był godzien, ponieważ został zabity i wykupił swą krwią ludzi dla Boga (5,9).
c) Jeden (20,1-3).
d) Tylko ci, których imiona są zapisane w księdze życia Baranka będą mogli wejść do Świętego Miasta (21,27).
- 5 a) 3) wiare daną świętym (w. 3).
b) 5) proroctwie apostołów (w. 17).
c) 1) Duchu Świętym (w. 20).
d) 4) miłości Boga (w. 21).
e) 2) ludzi, którzy wątpią, ... ich (w. 22-23).

- 14 a) 3) Historyczna
 b) 1) Preferystyczna
 c) 4) Futurystyczna
 d) 2) Idealistyczna
 e) 4) Futurystyczna

6 Twoja tabelka powinna wyglądać podobnie jak narysowano niżej.

PRAWDY O CHRYSZTUSIE W PIERWSZYM LIŚCIE JANA

Odniesienie do Listu	Przedstawiona prawda	Zaprzeczenie fałszywemu wierzeniu
1,1-3	Jan słyszał, dotykał i widział Chrystusa	1
2,22	Kłamcy zaprzeczają, że Jezus jest Chrystusem	2
3,23	Musimy wierzyć w imię Syna Bożego, Jezusa Chrystusa	2
4,1-3	Duch, który pochodzi od Boga mówi, że Jezus Chrystus przyszedł w postaci cielesnej	1
4,15	Bóg mieszka w tych, którzy wyznają, że Jezus jest Synem Bożym	2

15 c) wskazuje na dwa podobne wydarzenia oddzielone czasowo.

- 7 a) Nieprawdziwe
 b) Prawdziwe
 c) Nieprawdziwe

16 d) pozwala połączyć jej proroctwa ... pierwotne proroctwa biblijne.

8 Nie. Wierzący nie mają udzielać gościny fałszywym nauczycielom, którzy zaprzeczają Chrystusowi. (Twoja odpowiedź powinna być podobna.)

- 17 a) „Wiele ostrzeżeń ... ludzi wierzących”
 d) „Księga Objawienia ... znać wszyscy chrześcijanie”

